

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 564/2015-35

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 2. februára 2016 v senáte zloženom z predsedu Rudolfa Tkáčika a zo sudcov Jany Baricovej a Ľubomíra Dobríka v konaní o sťažnosti [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Michalom Mudrákom, Vajnorská 100/A, Bratislava, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Nc 154/88 (vedenom aj pod sp. zn. 7 Nc 495/1990), takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6. ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských

práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Nc 154/88 porušené boli.

2. Okresnému súdu Bratislava I prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Nc 154/88 konal bez zbytočných prietáhov.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadostučinenie v sume 500 € (slovom päťsto eur), ktoré mu je Okresný súd Bratislava I povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Bratislava I je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 878,52 € (slovom osemstosedemdesiatosem eur a päťdesiatdva centov) na účet jeho právneho zástupcu JUDr. Michala Mudráka, Vajnorská 100/A, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

5. Vo zvyšnej časti sťažnosti [REDAKOVANÉ] nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. III. ÚS 564/2015 z 18. novembra 2015 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), doplnenú podaniami z 26. januára 2015, 13. februára 2015 a 18. septembra 2015, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Nc 154/88 (ďalej aj „napadnuté konanie“), ktorého predmetom je rozhodovanie o náhrade škody a náhrade ušlej mzdy.

Sťažovateľ uviedol, že napadnuté konanie nebolo dosiaľ právoplatne skončené ani po viac ako 24 rokoch od jeho začatia, a preto navrhuje, aby ústavný súd v náleze vyslovil, že doterajším postupom okresného súdu v napadnutom konaní boli porušené jeho základné práva podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ďalej sťažovateľ žiada, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných priet'ahov.

Okrem uvedeného sťažovateľ žiada, aby mu bolo priznané finančné zadost'učinenie v sume 100 000 €, ako aj úhrada trov konania.

Predsedníčka okresného súdu sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadrila k sťažnosti podaním sp. zn. Spr. 3385/2015 z 10. augusta 2015 doručeným ústavnému súdu 17. augusta 2015, v ktorom okrem iného uviedla, *«že na základe všetkých preštudovaných spisov z tohto obdobia som dospela k záveru, že spojenie veci s inou vecou nemuselo byť zo súdneho spisu zrejmé. Už spojenie veci sp. zn. 7 Nc/495/90 (neskôr 10 C/13/91) s vecou sp. zn. 7 Nc/154/88 zo spisu sp. zn. 7 Nc/154/88 nevyplývala, keďže spis sp. zn. 7 Nc/495/90 bol v spise sp. zn. 7 Nc/154/88 pravdepodobne iba voľne založený bez žurnalizácie a v dôsledku častého pripájania tohto spisu k iným veciam, v ktorých bol navrhovateľ účastníkom došlo k „odpojeniu“ predmetného spisu a jeho uloženiu do archívu, pričom spojenie vecí v spise sp. zn. 7 Nc/154/88 zaznamenané nie je. Z odpojeného spisu sp. zn. 7 Nc/495/90(neskôr 10 C/13/91) nebolo možné zistiť, či a ako sa vo veci ďalej pokračovalo.*

Lustráciou v súdnom registri som zistila, že p. [REDACTED] bol navrhovateľom vo viacerých konaniach na tunajšom súde.

Vo veci sp. zn. 7 Nc/154/88 som od 2.2.1988 ďalšie úkony nezistila, avšak podľa môjho zistenia bol spis sp. zn. 7 Nc/154/88 v období od 13.3.2001 do 6.5.2010 pripojený k spisu sp. zn. 10 C/232/91, v dôsledku potreby pripojenia spisu sp. zn. 12 C/71/87.

Ďalším šetrením som zistila, že do roku 2003 sa viedli tzv. ručné registre a od roku 2002 elektronické registre. V registroch súdu sa evidovali návrhy došlé na súd ako aj ich vybavenie (okrem iných údajov). V prípade, že niektorá vec nebola v príslušnom roku vybavená, zapísala sa ako nevybavená do súdneho registra v nasledujúcich rokoch. Vec

7 Nc/154/88 sa v ručných registroch do roka 2003 viedla ako nevybavená, avšak k jej zapísaniu do elektronického registra podľa mojich zistení nedopatrením nedošlo, pričom k náprave nedošlo ani pri vybavovaní sťažnosti p. [REDACTED] v predchádzajúcom období.

Z registra sťažností tunajšieho súdu som zistila, že dňa 07.05.2014 bola tunajšiemu súdu doručená sťažnosť sťažovateľa na zbytočné prietahy v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 7 Nc 495/1990 zo dňa 06.05.2014. V sťažnosti sťažovateľ namietal, že vo veci bolo navrhovateľovi naposledy doručené uznesenie Mestského súdu v Bratislave zo dňa 05.12.1990, ktorým tento súd rozhodol o odvolaní voči uzneseniu Obvodného súdu Bratislava zo dňa 04.10.1990. Od uvedeného času navrhovateľovi nebolo doručené žiadne rozhodnutie a navrhovateľ nemá ani vedomosť o inom úkone súdu v tejto veci. Predmetná sťažnosť bola vybavená odpoveďou predsedníčky súdu pod č. Spr. 2167/2014 zo dňa 02.05.2015 ako čiastočne dôvodná. Zákonnej sudkyňi som zistené prietahy dôrazne vytkla a požiadala som ju, aby vo veci postupovala s výnimočnou rýchlosťou. Namietaná vec bola zaradená medzi sledované veci, s režimom kontroly úkonov vo veci každé tri mesiace...

Musím však konštatovať, že popri pochybení súdu pri evidencii súdnych spisov, kedy namietaná vec z evidencie vypadla a nebolo o nej rozhodnuté k predĺženiu konania prispel aj sám sťažovateľ, ktorý podľa mojich štetení postupoval pri uplatňovaní svojich práv nekoordinovane a neprehľadne, keď totožné návrhy podával opätovne, návrhy spravidla podával neúplné; totožné návrhy niekedy zobral späť a inokedy ich žiadal spájať, doručoval listiny do iných ako príslušných súdnych spisov a následne ich žiadal dohľadávať resp. namietal že sa v príslušnom spise nenachádzajú, v priebehu konania viacnásobne menil a doplňal návrhy. K predĺženiu súdneho konania v podstatnej miere prispel aj fakt, že sťažovateľ sa o stav svojho konania nezaujímal vôbec po dobu približne 10 rokov. Jeho vyjadrenia boli neurčité, keď vo svojich vyjadreniach odkazoval na rôzne konania sp. zn. 7 Nc/495/90, sp. zn. 10 C/13/91, sp. zn. 7 Nc/158/88, ktoré už boli skončené a on ich prezentoval ako tzv. „živé“ veci.

Uznesením č. k. 7 Nc 154/88-34 zo dňa 29.06.2015 súd konanie zastavil pre prekážku *res iudicata*...

Sťažovateľ si vo svojej sťažnosti uplatnil v dôsledku zbytočných prietáhov v predmetnej veci na okresnom súde finančné zadosťučinenie vo výške 100.00,- eur. Takto vyčíslenú sumu primeraného finančného zadosťučinenia sťažovateľ odôvodnil skutočnosťou, že nekonaním súdu došlo pravdepodobne k zmareniu uplatnenia práv sťažovateľa so škodou rovnajúcou sa približne 5 a pol ročnému platu.

V prípade, že Ústavný súd Slovenskej republiky dospeje k záveru, že bolo porušené právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov navrhujem, aby sťažovateľovi nepriznal finančné zadosťučinenie, resp. mu toto finančné zadosťučinenie nepriznal v plnej výške, a to z nasledujúcich dôvodov:

- sám sťažovateľ ako účastník konania svojim správaním prispel ku predĺženiu konania;*
- uplatnené finančné zadosť učinenie sťažovateľ podľa môjho názoru riadne neodôvodnil -finančné zadosťučinenie za prietahy v konaní pred súdom (resp. výška tohto zadosťučinenia) závisí od rozsahu v akom sa zasiahlo do práv účastníkov konania.».*

K vyjadreniu okresného súdu k sťažnosti zaujal stanovisko sťažovateľ v podaní doručenom ústavnému súdu 25. januára 2016, v ktorom okrem iného uviedol:

«Vyjadrenie porušovateľa z veľkej časti len konštatuje jeho problémy so správou súdneho spisu k predmetnému súdnemu konaniu. Porušovateľ v namietanom konaní bol aktívny len do roku 1991 a potom až v roku 2015. Ak návrh sťažovateľa na začatie konania obsahoval nejaké nedostatky brániace riadnemu priebehu súdneho konania, tie boli odstránené najneskôr do roku 1991. Následné problémy porušovateľa so správou súdnych spisov sú výsostne internou záležitosťou porušovateľa. Toto nemôže slúžiť na ospravedlnenie prietáhov u porušovateľa, ale porušovateľ nesie za obdobie tým spôsobených prietáhov plnú zodpovednosť.

Porušovateľ sa snaží zbaviť svojej zodpovednosti za zbytočné prietahy poukázaním na konanie porušovateľa - údajné viacnásobné uplatnenie totožných nárokov, údajné zmeny a späťvzatia návrhov, údajným poukazovaním na skončené veci ako na živé. K tomuto musím uviesť, že porušovateľ toto svoje tvrdenie nepreukázal. Keď porušovateľ tvrdí, že sťažovateľ sťažoval postup jeho postup tým, že si nároky uplatňoval opakovane viacerými

žalobami, tak ide o zavádzajúce tvrdenie. Ak by sťažovateľ ročne podal desiatky až stovky žalôb, tak by sa obrana porušovateľa dala pochopiť, ale v tomto prípade obrana sťažovateľa vyznieva absurdne. Sťažovateľ podal dve žaloby v roku 1988, jednu v roku 1990, jednu v roku 2004 a jednu v roku 2012. Päť žalôb za 16 rokov, a ak by sme počítali dodnes, nakoľko konanie 7 Nc/154/1988 (s ktorým bolo konanie 7 Nc/495/1990 spojené) dodnes nie je právoplatne skončené, tak ide o päť žalôb za 27 rokov, skutočne nemôže pre súd predstavovať taký problém, pre ktorý by objektívne nemohol vo veci rozhodnúť skôr. Mohlo sa stať, že sťažovateľ opomenul niektorú žalobu podanú u porušovateľa za posledných 27 rokov, ale jednalo by sa len o niekoľko veľmi málo žalôb. To však na nič nemení na skutočnosti, že súd mal za 27 rokov dostatok času, aby sa vysporiadal so všetkými žalobami sťažovateľa.

V namietanom konaní sťažovateľ neuskutočnil za posledných 25 rokov žiaden z uvedených úkonov (zmena návrhu, späťvzatie a pod.). Prípadné obdobné úkony v iných konaniach nemôžu byť príčinou prietáhov v namietanom konaní. Zároveň v súdnom spise k namietanému konaniu nie je žiadna zmienka o tom, že by sa porušovateľ musel s takýmto konaním sťažovateľa osobitne vyrovnávať.

O nezáujme porušovateľa riadne sa celou vecou zaoberať svedčí aj skutočnosť, že na konci 4. odseku na 4. strane svojho vyjadrenia porušovateľ označuje konania 7 Nc/495/90 resp. 10 C/13/91 ako veci skončené už v (dávnej) minulosti, hoci v tom istom vyjadrení porušovateľ konštatuje spojenie tohto konania s konaním 7 Nc/154/88, ktoré ešte nie je právoplatne skončené.

Tvrdenie porušovateľa o tom, že prietahy v konaní boli spôsobené údajným nezáujmom sťažovateľa o vec je absurdné. O nezáujme o vec by bolo možné uvažovať, ak by porušovateľ vykonal nejaký úkon, na ktorý by sťažovateľ nereflektoval. Tu však porušovateľ za 24 rokov nevykonal žiaden úkon. Je zákonnou a ústavnou povinnosťou porušovateľa rozhodnúť v primeranom čase (26 rokov takým určite nie je). Nie je povinnosťou sťažovateľa akokoľvek činnosť porušovateľa kontrolovať, urgovať, alebo „sa zaujímať“ .»

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Súčasťou vyjadrenia okresného súdu k sťažnosti bol aj priebeh napadnutého konania, ktorý bol uvedený v pripojenom „*upovedomení o spôsobe vybavenia sťažnosti*“ z 2. mája 2015, v ktorom je okrem iného uvedené:

„Návrh na začatie konania vo veci 7 Nc/495/90 bol podaný dňa 24.10.1989 pôvodne na Obvodný súd Bratislava 2, pričom účastníkmi konania boli sťažovateľ ako navrhovateľ a spoločnosť [REDAKOVANÉ] ako odporca. Navrhovateľ si návrhom uplatnil náhradu škody bez jej vyčíslenia a pravdepodobne z tohto dôvodu bola vec zapísaná do registra Nc (sp. zn. 8 Nc/218/89), do ktorého sa zapisovali neúplné návrhy.

Na pojednávaní Obvodného súdu BA 2 dňa 27.6.1990 sťažovateľ upravil návrh na začatie konania tak, že za odporcu označil MS SR a doplnil, že nárok si uplatňuje podľa zákona č. 58/1969 Zb., opätovne bez špecifikácie predmetu konania. Obvodný súd Bratislava 2 na tomto pojednávaní pripustil zmenu návrhu v súlade s návrhom sťažovateľa, vyslovil svoju nepríslušnosť a vec bola postúpená Obvodnému súdu Bratislava I ako súdu miestne príslušnému.

Kedy bola vec doručená na tunajší súd sa zo spisového materiálu pre jeho neúplnosť resp. nedôslednú evidenciu v spise nedá zistiť. Veci bola na tunajšom súde pridelená sp. zn. 7 Nc 495/1990. Dňa 11.9.1990 dal súd pokyn na predvolanie sťažovateľa na informatívny výsluch. Sťažovateľ sa podľa úradného záznamu dostavil na súd dňa 20.9.1990 a v rámci informatívneho výsluchu uviedol, že sa domáha náhrady škody, spôsobenej mu porušením zákona v konaniach 14 C/1/83, 14 C/74/83 a 12 C/71/89 Obvodného súdu Bratislava I. Ďalej uviedol, že podal sťažnosť pre porušenie zákona o ktorej bolo rozhodnuté tak, že k porušeniu zákona nedošlo. Záverom uviedol, že rovnaké nároky si uplatňuje aj v ďalších konaniach vedených na tunajšom súde.

Podľa úradného záznamu súdu zo dňa 4.10.1990 sudkyňa zistila, že návrh na náhradu škody spôsobenej rozhodnutiami v konaní 12 C/71/87 bol spísaný aj v konaní sp. zn. 7 Nc/154/88.

Uznesením č. k. 7 Nc/495/90-22 súd konanie zastavil pre prekážku litispendencie s odkazom na konania sp. zn. 7 Nc/154/88 a sp. zn. 7 Nc/158/88.

Na základe odvolania sťažovateľa Mestský súd v Bratislave uznesením č. k. 12 Co/358/90-25 zo dňa 5.12.1990 uznesenie č. k. 7 Nc/495/90-22 zrušil z dôvodu, že vo veci rozhodoval nesprávne obsadený súd (namiesto senátu rozhodoval vo veci jediný sudca).

Vec bola na základe pokynu sudcu zo dňa 3.1.1991 prevedená do registra C a bola jej pridelená sp. zn. 10 C/13/1991; rovnakého dňa súd vytýčil termín pojednávania na 4.2.1991. Na pojednávaní dňa 4.2.1991 bolo vyhlásené uznesenie, ktorým súd spojil na spoločné konanie veci vedené pod sp. zn. 10 C/13/1991 a 7 Nc 154/88 s tým, že vec bude ďalej vedená pod sp. zn. 7 Nc 154/88. Spis sp. zn. 10 C/13/91 bol založený do spisu sp. zn. 7 Nc 154/88 bez žurnalizácie.

Zo spisu 7 Nc 154/88 som zistila, že návrh na začatie konania bol doručený Obvodnému súdu Bratislava I dňa 12.8.1988; účastníkmi konania boli sťažovateľ na strane navrhovateľa a Československý štát na strane odporcu a predmetom konania náhrada škody bez jej ďalšej špecifikácie. V doplnení návrhu zo dňa 29.8.1988 sťažovateľ uviedol, že si uplatňuje škodu vo výške 201 tisíc Kčs titulom porušenia zákona vo veciach 14 C/135/1985 a 12 C/71/87. Porušenie zákona malo vyplývať z rozhodnutia NS SR č. 6 C 18/87.

Na pojednávaní dňa 29.9.1988 sťažovateľ doplnil návrh aj o náhradu škody, ktorá mu bola spôsobená v konaní sp. zn. 14 C/74/83.

Vzhľadom na špecifikáciu návrhu sa súd v období od 9.1.1991 do 1999 bezúspešne pokúšal pripojiť súdne spisy, v súvislosti s ktorými si sťažovateľ uplatnil náhradu škody, pričom podľa úradného záznamu zo dňa 29.10.1993 mali byť veci vedené pod sp. zn. 14 C 135/85 a 12 C/71/87 zrušené a prevedené do veci 12 C/53/91.

Podľa úradného záznamu z 20.11.1997 súd zistil, že vo veci sp. zn. 12 C/53/91 bol návrh na začatie konania vzatý späť a predmetné konanie bolo zastavené.

Listom zo dňa 2.2.1998 súd vo veci sp. zn. 7 Nc 154/88 vyzval sťažovateľa na oznámenie, či trvá na podanom návrhu.“

Ústavný súd z predloženého súdneho spisu ďalej zistil, že do jeho obsahu bola vložená fotokópia upovedomenia o spôsobe vybavenia sťažnosti z 2. mája 2015 adresovaná sťažovateľovi, ďalej súdny spis obsahuje uznesenie okresného súdu sp. zn. 7 Nc 154/88 z 29. júna 2015, ktorým okresný súd konanie v uvedenej veci zastavil pre prekážku *rei iudicate*, a napokon sa v súdnom spise nachádza aj odvolanie sťažovateľa z 15. júla 2015 doplnené podaním z 27. júla 2015 proti predmetnému uzneseniu okresného súdu.

Obsah súvisiacich súdnych spisov vedených pod sp. zn 7 Nc 495/1990 a pod sp. zn. 7 Nc 154/88 potvrdzuje priebeh napadnutého konania okresného súdu, ktorý ústavný súd považuje za preukázaný.

III.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru má každý právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie práva na prejednanie záležitosti účastníka konania v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom tohto práva je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorej len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 druhej vety OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická

zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokovanej veci.

1. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitost' veci, predmetom konania je rozhodnúť o uplatnenom nároku na náhradu škody a o nároku na náhradu ušlej mzdy v súvislosti s neplatným skončením pracovného pomeru. Ide o štandardnú rozhodovaciu agendu všeobecných súdov, pričom na rozhodnutie vo veci existuje dostatočné množstvo stabilizovanej judikatúry. Vec nie je po právnej ani po faktickej stránke podľa názoru ústavného súdu mimoriadne zložitá.

2. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd posudzoval priebeh napadnutého konania, bolo správanie sťažovateľa ako jeho účastníka. Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ prispel k predĺženiu priebehu napadnutého konania zásadným spôsobom tým, že podával veľký počet návrhov, ktoré boli neúplné, pričom niektoré návrhy boli totožné, a sťažovateľ taktiež niektoré návrhy viacnásobne menil a dopĺňal. V dôsledku uvedeného vznikli aj procesné nejasnosti, ktoré sťažovali identifikáciu uplatňovaných nárokov a spomaľovali priebeh napadnutého konania. Predovšetkým je však potrebné na ťarchu sťažovateľa pripísať to, že sa o stav konania dostatočne nezaujímal, resp. v priebehu viac ako 10-tich rokov sa o stav konania nezaujímal vôbec, čo ústavný súd zohľadnil pri ustálení sumy priznaného finančného zadosťučinenia, ale aj pri celkovom hodnotení napadnutého konania.

3. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, bol samotný postup okresného súdu.

Jurisdikcia ústavného súdu („*ratione temporis*“) sa vzťahuje na obdobie po 15. februári 1993, teda od nadobudnutia účinnosti zákona o ústavnom súde. Bez zreteľa na vznik právomoci ústavného súdu v rámci posúdenia základnej otázky, či sa vec sťažovateľa prerokovala na okresnom súde v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd už

konštantne prihliada aj na dobu, ktorá v konaní uplynula v období do 15. februára 1993 (m. m. IV. ÚS 47/03).

Pokiaľ ide o postup okresného súdu v posudzovanom konaní, ústavný súd prihliadal na ustanovenie § 100 ods. 1 prvú vetu OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Z vykonaných procesných úkonov okresného súdu vyplýva, že jeho postup v prevažnej časti trvania napadnutého konania charakterizovala nečinnosť, neefektívnosť a nesústredenosť. Neefektívnosť, nesústredenosť a nečinnosť postupu okresného súdu je charakteristickou črtou pre takmer celý priebeh napadnutého konania, a preto ústavný súd nepovažuje za potrebné bližšie vymedzovať obdobia nečinnosti a hodnotiť konkrétne procesné úkony okresného súdu.

Opierajúc sa o uvedené a berúc do úvahy doterajší priebeh napadnutého konania, ktoré dosiaľ nebolo právoplatne skončené ani po viac ako 24 rokoch od jeho začatia, ústavný súd uzavrel, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní bolo porušené základné právo sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

IV.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie základných práv podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Vzhľadom na to, že ústavný súd rozhodol, že základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru bolo postupom okresného súdu porušené, prikázal mu, aby v záujme zavŕšenia ochrany označených práv vo veci konal bez zbytočných prietahov, hoci okresný súd už vo veci

rozhodol o zastavení konania pre prekážku právoplatne rozsúdenej veci. Keďže sťažovateľ toto rozhodnutie napadol odvolaním, je potrebné zabezpečiť, aby ďalšie konanie vo veci prebiehalo bez prieťahov (bod 2 výroku nálezu).

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadost'učinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadost'učinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľke do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľ žiadal aj o priznanie primeraného finančného zadost'učinenia v sume 100 000 € z dôvodov uvedených vo svojej sťažnosti. Poukázal najmä na doterajšiu z ústavnoprávneho hľadiska neakceptovateľnú dĺžku napadnutého konania, z ktorej podľa jeho názoru vyplýva porušenie jeho základného práva „*na konanie bez zbytočných prieťahov, a to v extrémnej intenzite*“. Ďalej v súvislosti s uvedeným zdôraznil, že „*v čase podania žaloby bol v pracovnom veku a dúfal, že skoré rozhodnutie súdu prinesie spravodlivú nápravu krívd*“, pričom v súčasnosti je už vo veku 79 rokov starobným dôchodcom.

Cieľom finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade priznanie finančného zadost'učinenia prichádza do úvahy. Pri určení finančného zadost'učinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

S prihliadnutím na doterajšiu dĺžku napadnutého konania okresného súdu na jednej strane, berúc však do úvahy konkrétne okolnosti daného prípadu, najmä skutočnosť, že sťažovateľ sám svojimi podaniami má podiel na vzniknutej situácii, keď priebeh napadnutého konania vo veľkom rozsahu negatívne ovplyvnil svojím konaním podrobne vyhodnoteným na inom mieste tohto nálezu, ako aj na to, že si nedostatočne v zmysle zásady „*vigilantibus iuris*“ strážil svoje práva, keď sťažnosť na zbytočné prietahy v napadnutom konaní uplatnil u predsedníčky okresného súdu až 7. mája 2010. Berúc do úvahy uvedené, ako aj skutočnosť, že v čase rozhodovania o sťažnosti bolo napadnuté konanie uznesením okresného súdu z 29. júna 2015 zastavené (dosiaľ nenadobudlo právoplatnosť), považoval ústavný súd za primerané priznať sťažovateľovi finančné zadosťučinenie v sume 500 € podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde (bod 3 výroku nálezu).

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku jeho právneho zastúpenia v konaní vedenom ústavným súdom advokátom JUDr. Michalom Mudrákom. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal pri prvých dvoch úkonoch právnej služby z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2013, t. j. sumy 804 €, pri treťom a štvrtom úkone právnej služby z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2014, t. j. sumy 839,83 €, a pri piatom úkone právnej služby z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2015, t. j. sumy 858 €.

Úhradu priznal za päť úkonov právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie sťažnosti, dve rozsiahle doplnenia sťažnosti a stanovisko k vyjadreniu okresného súdu) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a b) vyhlášky Ministerstva

spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Úhrada za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2014, za dva úkony vykonané v roku 2015 a jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2016 spolu s režijným paušálom (2 x 8,04 €, 2 x 8,39 a 1 x 8,58 €) predstavuje sumu 732,10 €. Keďže advokát je platcom dane z pridanej hodnoty [ďalej len „DPH“ (na základe predloženej fotokópie osvedčenia o registrácii pre DPH)], uvedená suma bola zvýšená o DPH vo výške 20 % podľa § 18 ods. 3 vyhlášky a podľa zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov. Trovy právneho zastúpenia vrátane započítania DPH a režijného paušálu boli priznané v celkovej sume 878,52 € (bod 4 výroku nálezu).

Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

V.

K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu zmyslom a účelom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je zaručiť každému reálny prístup k súdu. Tomu zodpovedá povinnosť všeobecného súdu o veci konať a rozhodnúť (m. m. I. ÚS 62/97, II. ÚS 26/96). K porušeniu základného práva na súdnu ochranu by došlo vtedy, pokiaľ by komukoľvek bola odmietnutá možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a pokiaľ by súd odmietol konať a rozhodovať o podanom návrhu (žalobe) fyzickej osoby alebo právnickej osoby (napr. I. ÚS 35/98).

Základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy má kľúčové postavenie medzi právami ustanovenými v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy nazvanom „Právo na súdnu a inú právnu ochranu“ (čl. 46 až čl. 50 ústavy) a jeho ochrana v zásade predchádza ochrane priznanej prostredníctvom ďalších základných práv ustanovených v tomto oddiele ústavy. Na základe vzájomnej súvzťažnosti medzi týmito základnými právami možno dospieť v konkrétnom prípade aj k záveru, podľa ktorého závažné porušenie niektorého zo základných práv ustanovených v čl. 46 až čl. 50 ústavy má za následok aj porušenie iného základného práva zaručeného v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy. Osobitne tento záver podľa názoru ústavného súdu platí o potenciálnom porušení základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, a to vzhľadom na jeho spomínané kľúčové postavenie v tejto skupine základných práv, a preto ak napr. porušenie práva základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) prekročí takú intenzitu, že to signalizuje zo strany príslušného všeobecného súdu až odmietnutie možnosti domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, tak možno urobiť záver o tom, že takýmto postupom súdu došlo, resp. dochádza aj k porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

Berúc však v uvedenej súvislosti do úvahy, že sťažovateľ má na vzniku prietáhov v napadnutom konaní zásadný podiel, ktorý bol podrobne vyhodnotený v rámci kritéria správanie sťažovateľa ako účastníka konania, čo podstatným spôsobom znížilo intenzitu porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a teda nenadobudlo charakter porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ústavný súd sťažnosti sťažovateľa v tejto časti nevyhovel (bod 5 výroku nálezu).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. februára 2016